

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 589/2012-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 292/2010, za účasti Okresného súdu Svidník, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti P., s. r. o., na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na

prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 292/2010 porušené boli.

2. Obchodnej spoločnosti P., s. r. o., priznáva finančné zadost'učinenie v sume 300 € (slovom tristo eur), ktoré jej je Okresný súd Svidník povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Svidník je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., trovy konania v sume 269,60 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a šesťdesiat centov) na účet jej právneho zástupcu F., s. r. o., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj porušenia čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 292/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka (ako oprávnená, pozn.) v napadnutom konaní vedenom okresným súdom podaným návrhom požiadala súdneho exekútora o vykonanie exekúcie. Súdny exekútor, postupujúc podľa procesnej úpravy obsiahnutej v zákone

Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), následne požiadal okresný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, čím okresnému súdu vznikla zo zákona vyplývajúca povinnosť rozhodnúť o tejto žiadosti v rámci priznanej právomoci v zákonom ustanovenej lehote.

Sťažovateľka v sťažnosti zdôrazňuje, že okresný súd o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie dosiaľ nerozhodol napriek tomu, že ide vec, ktorá podľa jej názoru nevykazuje prvky nadmernej právnej zložitosti a nevyžaduje takú spoluprácu okresného súdu s účastníkmi konania, ktorá by mohla podstatne ovplyvniť jej posúdenie, resp. rozhodnutie o nej.

Vzhľadom na z pohľadu sťažovateľky neodôvodnenú nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu v predmetnej veci podala v zmysle § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v ňou iniciovanom exekučnom konaní. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že na svoju sťažnosť z 25. mája 2011 do dňa doručenia sťažnosti ústavnému súdu nedostala žiadnu odpoveď.

Uvedeným postupom okresného súdu malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a tiež k porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru, ktoré upravujú zákaz diskriminácie.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového

protokolu, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikáže okresnému súdu konať v tomto konaní bez zbytočných prietáhov a napokon uloží okresnému súdu zaplatiť jej finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania.

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 589/2012-19 z 22. novembra 2012 s'ťažnosť s'ťažovateľky prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí s'ťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu s'ťažovateľky a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu zároveň ústavný súd vyzval, aby sa vyjadril k s'ťažnosti.

Súčasťou prípisu predsedu okresného súdu sp. zn. SprO 406/2012 z 10. decembra 2012 (ďalej len „prípis“) bol prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní a zároveň oznámenie o tom, že okresný súd netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. V označenom prípise predseda okresného súdu predovšetkým uviedol:

„Na základe návrhu oprávnenej na vykonanie exekúcie podal súdny exekútor na Okresný súd Svidník dňa 26. 4. 2010 žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie titulom rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu č. k. SR 18299/09, ktorý vydala S., a. s. Pri postupe podľa ustanovenia § 44 ods. 2 exekučného poriadku exekučný súd riešil prípustnosť exekúcie, pričom prioritne sa zaoberal platnosťou rozhodcovskej doložky a teda, či bola založená právomoc rozhodcovského súdu spor prejednať. Exekučný súd nie je viazaný tým, ako uvedenú otázku vyriešil rozhodcovský súd. Ustanovenie § 45 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní ukladá súdu povinnosť vecne preskúmať právoplatný rozhodcovský rozsudok v súvislosti so zisťovaním právnej bezvadnosti priznaného plnenia zo zákonom stanovených dôvodov. Pri posúdení zákonnosti exekučného titulu a podmienok exekúcie sa exekučný súd musel vysporiadať aj s námietkami vedľajšieho účastníka, ktorý vstúpil do konania na podporu povinnej dňa 12. 9. 2011. Po zistení rozporu exekučného titulu so zákonom, exekučný súd rozhodol o žiadosti súdneho

exekútora uznesením zo dňa 2. 10. 2012 tak, že zamietol žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie predmetnej exekúcie.“

Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na prípis predsedu okresného súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 10. januára 2013 oznámil, že trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a zároveň v ňom uviedol: *„V nadväznosti na doručené vyjadrenie porušovateľa uvádzame, že z porovnania časových momentov, kedy došlo k podaniu žiadosti o udelenie poverenia (26. 04. 2010) a k rozhodnutiu súdu o tejto žiadosti (02. 10. 2012), vnímajúc tiež zákonom definovanú dobu danú k rozhodnutiu (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku) je zrejmé, že porušovateľ nepostupoval vo veci sústredene (keď navyše v rozpore s Exekučným poriadkom pripustil do konania vstup vedľajšieho účastníka), keď mu rozhodovanie trvalo v jednoduchej a notoricky známej (skutkové okolnosti poznal z úradnej činnosti v obdobných veciach) veci dva a pol roka a preto porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ako aj jeho právo na prejednanie veci v primeranom čase. Na podanej sťažnosti zotrávame a žiadame, aby súd rozhodol podľa predloženého petitu.“*

Prípisom zo 4. marca 2013 ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby mu predložil informácie o celkovom počte vecí sťažovateľky patriacich do registra exekučných vecí, počte vybavených vecí a počte nevybavených vecí z obdobia od 1. januára 2010 do 1. januára 2013. Predseda okresného súdu v odpovedi na výzvu ústavného súdu v prípise sp. zn. 1 SprO 87/2013 z 21. marca 2013 uviedol:

„Počty nevybavených vecí:

k 01. 01. 2010 – 918 vecí,

k 01. 01. 2011 – 1133 vecí (za rok 215 vecí),

k 01. 01. 2012 – 1221 vecí (za rok 88 vecí),

k 01. 01. 2013 – 1266 vecí (za rok 45 vecí)

Počty vybavených vecí:

k 01. 01. 2010 – 195 vecí,

k 01. 01. 2011 – 247 vecí (za rok 52 vecí),

k 01. 01. 2012 – 270 vecí (za rok 23 vecí),

k 01. 01. 2013 – 276 vecí (za rok 6 vecí).“

Na výzvu ústavného súdu sa k prípisu predsedu okresného súdu sp. zn. I SprO 87/2013 z 21. marca 2013 vyjadrila v podaní z 22. apríla 2013 sťažovateľka, v ktorom predovšetkým uviedla: «Poukazujeme na ustálený názor ústavného súdu obsiahnutý napr. v Náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 51/01 z 7. novembra 2001, cit: „Obranu odporcu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť prieťahy (vysoký nápad a počet nerozhodnutých vecí, personálne problémy a pod.). Ústavný súd Slovenskej republiky nemôže akceptovať a zotrvať tým na svojej doterajšej judikatúre.“

Akokoľvek, ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach uviedol, že v prípade, ak charakter konania je definovaný prostredníctvom zákonom ustanoveného času určeného k prijatiu rozhodnutia (ako v daných exekučných konaniach - časový limit rozhodovania o vydaní poverenia, resp. o zmene súdneho exekútora), je prekročenie tohto ustanoveného času nutné hodnotiť ako zbytočné prieťahy, čím dochádza k porušeniu základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (napr. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 21/01, z 13. decembra 2001.).

Podľa konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu neefektívnosť v postupe vnútroštátnych súdov predstavuje porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Prieťahy tvoria aj obdobia neefektívneho postupu pri zisťovaní informácií od dožiadaných subjektov.

Základná zásada, ktorou sa Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu pri posudzovaní prieťahov riadi, znie: „Dohovor zaväzuje zmluvné štáty, aby organizovali svoj právny poriadok takým spôsobom, aby vyhovel požiadavkám článku 6 ods. 1, zahrňujúc aj právo na rozhodnutie veci v primeranej lehote. Prechodné preťaženie súdov nezakladá zodpovednosť zmluvných strán za predpokladu, že urýchlene prijmú opatrenia spôsobilé prekonať takúto výnimočnú situáciu.“ Medzi uvedené opatrenia zmluvných štátov patria najmä vytvorenie nových sudcovských miest, súdnych tajomníkov, vytvorenie dodatočných senátov, prioritné vybavovanie vecí, ktorým sa musí venovať osobitná pozornosť, v prípade potreby prijatie legislatívnych opatrení. Nič také sa v predmetných veciach nestalo! Štát napriek tomu, že vedel o situácii v civilnoprávnej agende súdov (ako to ukazujú súdmi

predložené štatistické údaje získané s ich informačných systémov), osobitne o stave v exekučnej agende, neprijal urýchlene žiadne opatrenia za účelom naplnenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Štatistické údaje o počte nevybavených vecí v agende sťažovateľa svedčia o masívnom porušovaní práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie vecí v primeranej lehote. Zároveň svedčia o závažnom neplnení pozitívneho záväzku štátom vo vzťahu k uvedeným právam. Sťažovateľovi ostáva len zotrvať na podaných ústavných sťažnostiach a žiadať, aby to čo sa odohráva v objektívnej realite, bolo deklarované aj ústavným súdom.»

Dňa 3. mája 2013 bolo ústavnému súdu elektronicky doručené stanovisko sťažovateľky, v ktorom ústavnému súdu oznámila, že vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 589/2012 odstupuje od požiadavky konania verejného ústneho pojednávania.

Na základe oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky, že odstupuje od požiadavky konania ústneho pojednávania, a na základe oznámenia predsedu okresného súdu, že netrvá na ústnom pojednaní, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania so súhlasom účastníkov konania, pretože dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vecí.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených dokladov, z písomných vyjadrení účastníkov konania a príslušného spisu okresného súdu ústavný súd zistil tento priebeh a aktuálny stav napadnutého konania:

Súdny exekútor JUDr. R. K. (ďalej len „súdny exekútor“) doručil okresnému súdu 26. apríla 2010 žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vedenej pod sp. zn. EX 1676/2010.

Sťažovateľka 2. septembra 2010 doručila okresnému súdu „*sťažnosť a podnet na preskúmanie zákonnosti postupu súdu – prietahy v konaní*“ v napadnutom konaní vedenom okresným súdom.

Dňa 15. júla 2011 okresný súd vyzval súdneho exekútora na predloženie zmenky z 21. novembra 2008, ktorú tento okresnému súdu doručil 17. augusta 2011.

Združenie na ochranu občana — spotrebiteľa H. 12. septembra 2011 oznámilo okresnému súdu, že vstupuje do napadnutého konania okresného súdu ako vedľajší účastník na strane povinného, a 10. novembra 2011 okresnému súdu doručilo návrh na vylúčenie súdneho exekútora a návrh na zastavenie exekúcie.

Okresný súd uznesením sp. zn. 7 Er 292/2010 z 2. októbra 2012 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vedenej pod sp. zn. 7 Er 292/2010.

Sťažovateľka podala 10. októbra 2012 proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 7 Er 292/2010 z 2. októbra 2012 odvolanie (ďalej len „odvolanie z 10. októbra 2012“); okresný súd doručoval označené uznesenie účastníkom konania, pričom povinná si zásielku v odbernej lehote neprevzala. Spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie vedené okresným súdom bol 2. apríla 2013 predložený Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní z 10. októbra 2012.

III.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a k porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím (napr. III. ÚS 127/03). Toto základné právo sa uplatňuje aj v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí. V takom druhu civilného procesu je účelom tohto základného práva to, aby sa po nariadení núteného výkonu bez zbytočných priet'ahov uskutočnil tento výkon tak, aby vymáhaný nárok bol čo najskôr, ak tomu nebránia dôvody relatívnej alebo absolútnej neprípustnosti núteného výkonu súdneho rozhodnutia, uspokojený.

Úlohou ústavného súdu je posúdiť, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní vedenom týmto súdom došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát vyslovil, že právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prieťahov nevyvíma. Aj podľa názoru ESĽP by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Na základe preskúmania doterajšieho priebehu napadnutého konania vedeného okresným súdom ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o vydaní poverenia na vykonanie exekúcie nemožno hodnotiť z právneho ani skutkového hľadiska ako zložitú vec. Ústavný súd sa v tejto súvislosti stotožňuje s názorom sťažovateľky vysloveným v sťažnosti, podľa ktorého „... vec... si nevyžaduje takú spoluprácu s účastníkmi konania, ktorá by mohla mať svojou komplexnosťou podstatný vplyv na čas potrebný k posúdeniu a rozhodnutiu“.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu označených práv sťažovateľky. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že sťažovateľka včas reagovala na výzvu okresného súdu z 15. júla 2011 a podaním odvolania z 10. októbra 2012 proti uzneseniu okresného súdu z 2. októbra 2012 uplatnila svoje procesné právo, čo síce spôsobuje predĺženie konania, nie však zbytočné prieťahy. Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka ako účastníčka napadnutého konania bola v jeho doterajšom priebehu aktívna a poskytovala okresnému súdu požadovanú súčinnosť, a preto jej nemožno pričítať na ťarchu doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania.

3. Pri skúmaní podľa tretieho kritéria, a to postupu samotného okresného súdu v napadnutom konaní, ústavný súd vychádzal zo sťažnosti, ale najmä z na vec sa vzťahujúceho spisu a zo stanovísk účastníkov konania. Z prehľadu procesných úkonov, ktorý je uvedený v časti II tohto nálezu, vyplýva, že okresný súd bol po doručení návrhu (26. apríla 2010) vo veci v zásade absolútne (bez legitímneho dôvodu) nečinný až do 15. júla 2011 (takmer 15 mesiacov) a následne vo veci rozhodol až po uplynutí ďalších 15 mesiacov (2. októbra 2012), pričom obdobie od doručenia návrhu po meritórne rozhodnutie o ňom ústavný súd považuje za zjavne neprimerané vo vzťahu k predmetu napadnutého konania. Navyše, vec nie je ani v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti (viac ako 3 roky od podania návrhu) právoplatne skončená vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu z 2. októbra 2012 odvolanie, o ktorom bude rozhodovať krajský súd.

Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti, poukazujúc na zmeny § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, ku ktorým došlo v období od doručenia jej návrhu okresnému súdu, formuluje právny názor, podľa ktorého z textu § 44 ods. 2 Exekučného poriadku platného a účinného od 1. februára 2002 do 31. mája 2010, t. j. platného a účinného v čase doručenia jej návrhu, vyplýva povinnosť exekučného súdu *„rozhodnúť o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie do 15 dní od doručenia takejto žiadosti a to bez ohľadu na to, či exekučným titulom pre ktorý sa exekúcia navrhovala vykonať bolo rozhodnutia všeobecného súdu (štátneho orgánu), rozhodnutie rozhodcovského súdu, alebo exekučným*

titulom bola napr. notárska zápisnica“. Ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v znení platnom a účinnom od 1. júna 2010 do 31. mája 2011 podľa sťažovateľky zakladá povinnosť „*exekučného súdu rozhodnúť o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie do 15 dní od doručenia takejto žiadosti ak je exekučným titulom vykonateľné rozhodnutie rozhodcovského súdu!*“.

S prihliadnutím na argumentáciu sťažovateľky, podľa ktorej samotné prekročenie lehoty uvedenej v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku predstavuje bez ďalšieho zbytočný prietah, ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že ústavný súd na zákonom ustanovené lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky konkrétne okolnosti posudzovanej veci. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (pozri napr. I. ÚS 86/02). Ústavný súd už v tejto súvislosti uviedol, že pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj pojem v „primeranej lehote“ obsiahnutý v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 70/02).

Za týchto okolností samotné nedodržanie zákonom ustanovenej lehoty na *rozhodnutie o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie ani v posudzovanom prípade ústavný súd nepovažuje za porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.* Bez ohľadu na tento záver ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu konštatoval, že jeho dlhodobou neodôvodnenou nečinnosťou došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľka sa tiež domáhala, aby ústavný súd okresnému súdu v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal konať bez zbytočných prieťahov. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti okresný súd už vo veci meritórne rozhodol, ústavný súd v tejto časti návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Sťažovateľka namieta aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd jej ako účastníčke napadnutého konania neposkytol súdnu ochranu v zákonom predpokladanej kvalite, keďže neaplikoval § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v relevantnom znení a *„nerozhodol o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie do 15 dní od doručenia takejto žiadosti“*.

V nadväznosti na argumentáciu sťažovateľky považoval ústavný súd za potrebné zdôrazniť, že dodržiavanie zákonom ustanovených lehôt všeobecným súdom nespadá pod ochranu garantovanú čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 67/06), ale čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri záver vyjadrený v časti III.1 tohto nálezu).

Rovnako neodôvodnená nečinnosť všeobecného súdu, resp. jeho nedostatočne efektívna činnosť v napadnutom exekučnom konaní vecne nepatrí pod ochranu zaručenú čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže podľa systematiky ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy s výnimkou prípadov, keď nedostatky v postupe súdu dosahujú takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu (najmä predmet konania, teda čo je pre sťažovateľa v stávke) by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 242/07); uvedený právny názor je podľa názoru ústavného súdu aplikovateľný aj na vec sťažovateľky.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd nevyhovel tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.3 K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Podľa sťažovateľky okresný súd tým, že dosiaľ právoplatne nerozhodol o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, *„neustále limituje základné subjektívne oprávnenia sťažovateľa ako vlastníka a reálne ohrozuje, či priam znižuje hodnotu... majetku (bonitu pohľadávky)“*. Podľa sťažovateľky k znižovaniu hodnoty jej majetku (bonity pohľadávky) dochádza z dôvodu, že *„nečinnosť exekučného súdu utvrdzuje dlžníka (povinného) v tom, že sťažovateľovi zaplatiť nemusí, pretože ho autoritatívne k takémuto správaniu nemá kto prinútiť“*, pričom *„márnym uplynutím času sa dlžníkovi (povinnému) vytvára priestor na to, aby zrealizoval úkony, ktoré ho zbavia majetku postihnutel'ného exekúciou“*.

Z citovanej argumentácie vyplýva, že sťažovateľka zdôvodňuje porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa dodatkového protokolu hypotetickou úvahou, podľa ktorej sa v konečnom dôsledku z dôvodu (ne)činnosti všeobecného súdu stane (môže stať) jej pohľadávka voči povinnému nevyhnutel'nou. Sťažovateľka teda argumentuje možným (hypotetickým) vznikom škody v priamej súvislosti s nečinnosťou všeobecného súdu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok, pričom vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu má každá fyzická osoba a právnická osoba právo pokojne užívať svoj majetok.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného jej čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného jej čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia alebo postupy ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (m. m. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu, pozn.) sa otvára priestor na to, aby sťažovateľka podala v súlade s ustanoveniami zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“) žalobu o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, o ktorej sú oprávnené a aj povinné rozhodnúť vecne a miestne príslušné všeobecné súdy.

Pokiaľ je teda sťažovateľka toho názoru, že nečinnosťou okresného súdu v exekučnom konaní v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie jej bola spôsobená na jej vlastníckych právach škoda, môže sa náhrady tejto škody domáhať postupom podľa príslušných ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovel, riadiac sa zásadou subsidiarity a uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv sťažovateľky pred ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.4 K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Sťažovateľka sa v petite domáha aj vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru, ktoré ustanovujú všeobecný zákaz diskriminácie. V odôvodnení tejto časti sťažnosti sťažovateľka síce uvádza, že ich možno „*preskúmať aj samostatne*“, ale v konečnom dôsledku porušenie označených článkov ústavy a dohovoru namieta zjavne v spojení s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru („... *sťažovateľ tvrdí, že zákaz diskriminácie je nutné aplikovať na výkon a ochranu opráva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces*“) a v tejto súvislosti predovšetkým tvrdí, že okresný súd „*zaobchádza odlišne so sťažovateľom a odlišne s inými subjektmi v procesnom postavení sťažovateľa. Iné subjekty, ktorých procesné návrhy v exekučnom konaní sú prejednávané v zákonom stanovených lehotách, majú zaručený výkon všetkých práv, ktoré sú v súhrne obsahom práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces.*“.

V nadväznosti na citovanú argumentáciu ústavný súd poukazuje v prvom rade na svoj záver vyslovený v časti III.1 tohto nálezu, v zmysle ktorého samotné nedodržanie zákonom ustanovenej lehoty na *rozhodnutie o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie nepovažuje za porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj (a predovšetkým) na svoj záver vyslovený v časti III.2 tohto nálezu, v zmysle ktorého v posudzovanom prípade nedostatky v postupe okresného súdu nedosiahli takú intenzitu, že by s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti, a teda porušení základného práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. tiež porušení práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).*

Ak ústavný súd už dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní nedošlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy (časť III.2 tohto nálezu), tak tento záver možno primerane vzťahovať aj na namietané porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru v spojení s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy (a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Na základe uvedeného ústavný súd v tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala aj priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 1 383 € z dôvodov podrobne uvedených vo svojej sťažnosti, poukazujúc predovšetkým na márne uplynutie času, v dôsledku čoho ani *„pozitívne rozhodnutie ústavného súdu nebude môcť kompenzovať porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadost'učinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadost'učinenie podľa príslušného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (pozri najmä časť III.1 tohto nálezu) považuje za primerané v sume 300 €.

Pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia zoberal ústavný súd do úvahy aj existenciu mimoriadne vysokého nápadu (v zásade identických) vecí s'ťažovateľky na príslušnom okresnom súde (pozri informácie obsiahnuté v prípise predsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprO 87/2013 z 21. marca 2013), ktorý patrí k súdom prvého stupňa s pomerne malým počtom pridelených sudcov, čo objektívne s'ťažuje jeho reálne možnosti rozhodnúť o týchto veciach s'ťažovateľky v obvyklom a pritom primeranom čase. Na druhej strane ústavný súd zohľadnil aj neúmerne nízky počet vecí s'ťažovateľky, ktoré okresný súd v relevantnom období vybavil v porovnaní s týmto celkovým nápadom. Ústavný súd v tejto súvislosti už len potvrdzuje svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (IV. ÚS 43/06, IV. ÚS 135/07). Vo výnimočných prípadoch daných špecifickými okolnosťami (ako to je aj v s'ťažnosťou napadnutom konaní vedenom okresným súdom), za ktorých všeobecný súd koná, však enormná zaťaženosť všeobecných súdov hraničiaca s ich schopnosťou zabezpečiť v relevantnom čase (obvyklý) riadny chod orgánov verejnej moci môže predstavovať okolnosť hodnú osobitného zreteľa pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. B. F., pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2012 (prevzatie a príprava zastupovania, s'ťažnosť). Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 je 1/6 z výpočtového základu, čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 127,17

€ a 7,63 € režijný paušál, teda za dva úkony 269,60 €. Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Odmenu za vyjadrenie z 22. apríla 2013 ústavný súd nepriznal, keďže z jeho obsahu nevyplynuli žiadne nové skutočnosti (doteraz ústavnému súdu neznáme), ktoré by prispeli k ďalšiemu objasneniu veci, pričom ústavný súd rozhodol o sťažnosti len na základe predložených (písomných) listinných dôkazov, t. j. sťažnosti a k nej pripojených písomností, písomných vyjadrení účastníkov konania a obsahu súvisiaceho súdneho spisu.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2013